

TAKTILĀS GRĀMATAS GATAVO CĒSU JAUNIEŠI

Pirmdien, 19. novembrī, viesojos Cēsu audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem. Cēsis mani sagaidīja ar miega pilnām acīm: ielas klusas un tukšas, no gaisa rasiņā sniegliepus migla, bet visam pāri 2014. gada kultūras galvaspilsētas pretendentes rūpīgi koptā vecpilsētas aura.

Ieejot aiz dzelozstieplu cepurītēm rotātiem mūriem, mani pārsteidza interesanta sajūta: miers un pašātvība. Nebija ne baiļu, ne nedrošības, ne slēgtas teritorijas nospiedošās smakas. Man bija sajūta, ka esmu kārtējā izbraukuma aktivitātē, kādas ik palaikam nodrošina "Latvijas Neredzīgo bibliotēka". Es bija atbraukusi pie jauniešiem, nevis notiesātajiem vai apcietinātajiem. Jauniešiem!

Kultūras nama izremontētās, svaigās sienas audzināšanas iestādes teritorijā, krasi kontrastēja ar pārējo ēku padomijas rūgtā laikmeta apgrauztajām un nolietotajām telpām. Tikko zāles durvis bija atdarītas, pa kāpnēm augšup sāka plūst jauniešu straume. "Labrīt!", "Labdien!", "Sveiki!" skanēja no visām pusēm. Vairākas izpalīdzīgas rokas steidzās palīdzēt uzstādīt projektoru un datoru, lai varu sākt semināru.

"Ir pieteikušies tikai 3 jaunieši, kas palīdzēs radošajā darbnīcā," audzināšanas iestādes kultūras programmas vadītāja Daiga iečukstēja man ausī.

Nu, labāk 3, nekā neviens, nodomāju. Kamēr vēl norisinājās semināru materiālu lejuplāde un ekrāna sagatavošana, uzsāku sarunas ar jauniešiem par ikdienišķām lietām, lai vairāk atraisītu viņus darbam semināra un darbnīcu laikā. Ievēroju, ka uz apmēram 20 jauniešiem, zāles tālākā malā apsēžas ap 7 apsargiem. Tas bija vienīgais, kas atgādināja par vietu, kur atrodos.

Uz jautājumu, cik tad man būs tie palīgi darbnīcā, pacēlās jau 5 rokas. Pasmaidīju, un seminārs varēja sākties.

Mana prezentācija lielākoties sastāvēja no fotogrāfijām, kas uzskatāmi parādīja to **pasauli, kuru neredzam**.

Ikviens redzīgs cilvēks, neredzot pats savām acīm kādu lietu vai cilvēku, pieņem par patiesību tā izskatu, kādu viņš ir redzējis TV, Internetā, žurnālos, grāmatā utt. Piemēram, mūsu planētas Zeme vizuālo izskatu: zaļš ar zilu. Taču lielākā daļa cilvēku savā dzīvē Zemi nekad paši nav skatījuši to no kosmosa puses. Tad, kā mēs varam būt pārliecināti par to, ka Zeme tieši tā izskatās un ne citādi? Lielākā daļa cilvēku personīgi nepazīst ne Madonnu, ne Ašeru, ne Lady Gaga, bet ieraugot fotogrāfiju ar šiem māksliniekiem viņus atpazīst. It kā mums neredzēta pasaule, bet tomēr vizuāli atpazīstama, pateicoties vizuālai informācijai. Bet, ko lai dara neredzīgie, kuriem vizuālās informācijas nav? Tad vajadzīgs informatīvais apraksts un taustāmas ilustrācijas, lai pasaule, kas ir apkārt, taptu "redzama".

Otrs gadījums, kad pasaule ir neredzama tieši redzīgajiem. Tas ir brīdī, kad informācija redzīgajam tiek iedota Braila rakstā! Tad savukārt redzīgais, skatās uz pasauli, kas viņam ir neredzama, jo informāciju no aprakstītās lapas neredz.

Tādas un citādas tēmas mēs runājām seminārā. Noslēgumā ļāvu jauniešiem rakstīt savu vārdu Braila rakstā ar tāfelītes un grifeles palīdzību, kā arī mēģināt atšifrēt Braila rakstā rakstītu tekstu.

Kad pienāca laiks darboties darbnīcā, kuras mērķis bija sašūt 3D saliekamu kubu, kas palīdzēs neredzīgiem bērniem iepazīties ar 3D ģeometrisku figūru un tās attēlojumu plaknē, pie darba galda sēdēja jau veseli deviņi jaunieši. Ikviens no viņiem ķērās pie darba ar vislielāko atbildības sajūtu un centību.

Pirksti darbojās ar smalkām adatām un diegiem, ar raupjām auduma līmlentām un bieziem filca gabaliem, bet sarunas aizplūda gan par atbalstu neredzīgiem, gan par grāmatām, gan par ikdienišķām lietām.

Laiks paskrēja nemanot. Es jutos gaidīta un pieņemta. Es jutos gandarīta un novērtēta. Es jutos aizkustināta.

Darba noslēgumā bibliotēka ikvienam dalībniekam par darbu bija sagatavojusi dāvanas - grāmatas. Jaunieši, pasītuši savu grāmatu padusē, priecīgi un gandarīti devās atpakaļ uz kamerām, bet es rūpīgi salocījuši tikko sašūto kubu, sajutu smeldzi krūtīs. Atsaucība, ieinteresētība, radošums un sapratne bija pārpārēm šajos jauniešos.

Es noteikti tur atgriezīšos, lai atkal kopīgi darbotos un radītu jaunu pasaules redzējumu.

Aizverot Cēsu audzināšanas iestādes nepilngadīgajiem durvis, manās rokās bija jauniešu rokām darināta apsveikumu kartiņa Ziemassvētkos, bet iekšā ieraksts: LIELS PALDIES! CĒSU AIEŅU PUIŠI.

Paldies arī puišiem, ka uzņēma mani savā pulkā un paldies par nenovērtējamo darbu, ko viņi todien bija paveikuši. Mēs noteikti vēl tiksimies!

Gunta Bite
Braila raksta nodaļas vadītāja